

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

VOSSEPOLDER | HILLEGOM

ADVISEUR Ir. SICCO JANSEN 20-06-2019 | VERSIE 1.1

Jansen & Jansen
groenadviesbureau

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA I HILLEGOM

Adviseurs:

Ir. Sicco Jansen | rapportage
06 - 26 955 898
info@groenadviseurs.nl

Opdrachtgever:

Dhr. Den Breejen | Rho Adviseurs Voor Leefruimte

Jansen&Jansen Groenadviesbureau
Velddijk 7a, Holten
www.groenadviseurs.nl

Versie:

1.1

Datum:

20 juni 2019

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	04
2	WERKWIJZE	05
3	WETTELIJK KADER	06
4	RESULTATEN	08
5	INGREEP	10
6	TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING	11
7	CONCLUSIE & ADVIES	12
	LITERATUUR	

BIJLAGE 1 - *Overzichtsk kaart/projectgebied*

BIJLAGE 2 - *Foto impressie van het plangebied*

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Jansen & Jansen Groenadviesbureau is door een opdrachtgever gevraagd om een quickscan flora en fauna uit te voeren ten behoeve van de ontwikkeling van de laatste fase van de nieuwe woonwijk Vossepolder in Hillegom. Het voornemen is om in deze laatste planfase 41 woningen te realiseren in het gebied dat globaal begrenst wordt door de Weerlaan in het westen en de Weerlanervaart in het noorden. Het voormalige terrein van manege Hillegom maakt onderdeel uit van het plangebied. Omdat voor dit gebied recent een quickscan uit gevoerd is, zal dit deel van het plangebied, in deze quickscan niet worden onderzocht. Met deze quickscan wordt een inschatting van de effecten van de voorgenomen ontwikkeling/ingreep gemaakt op door de Wet natuurbescherming beschermde flora en fauna. De quickscan levert hiernaast adviezen op die betrekking hebben op de te volgen procedures en handelingen.

1.2 DOEL

In deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke, door de Wet natuurbescherming beschermde flora en fauna komen (potentieel) voor in het plangebied^(H4)?
- Welke negatieve effecten kunnen de (potentieel) aanwezige flora en fauna ondervinden van de voorgenomen ingreep^(H4)?
- Wordt met het uitvoeren van de voorgenomen ingreep de Wet natuurbescherming overtreden^(H6)?
- Welke vervolgstappen zijn noodzakelijk om projectvertraging te minimaliseren en om overtrekking van de Wet natuurbescherming te voorkomen^(H7)?

1.3 ONDERZOEKSGBIED

Het in deze quickscan onderzochte gebied (het onderzoeksgebied) bestaat uit een strook braakliggend terrein ten zuiden van de Weerlanervaart. In het westen grenst de strook aan het voormalige terrein van manege Hillegom. Op landschappelijke schaal ligt het onderzoeksgebied op de rand van de bebouwde kom van Hillegom en het open polderlandschap ten noorden en ten oosten van het onderzoeksgebied. De belangrijkste structuur in de omgeving van het onderzoeksgebied is de doorgaande Weerlanervaart en de aanliggende ringvaart. Het onderzoeksgebied zelf bestaat uit een strook bouwrijpgemaakt terrein dat al enkele jaren braak ligt en een smalle watergang. Zie bijlage 1 voor een kaart van het onderzoeksgebied en bijlage 2 voor een foto overzicht van het onderzoeksgebied.

Binnen het onderzoeksgebied zijn de volgende ecotopen/onderdelen aanwezig:

- Braakliggend terrein: bouwrijp gemaakt terrein dat al enige tijd braak ligt. Op het terrein is een pioniersvegetatie ontwikkeld;
- Watergang: +- 5m breed, beschoeid.

2 WERKWIJZE

Het onderzoek is op de volgende wijze uitgevoerd:

[1]

Op 21 maart 2019 is het plangebied door S. Jansen bezocht. In het plangebied zijn ruimtelijke structuren en ecotopen geïnventariseerd. Er is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten. Hiervoor is gezocht naar onder meer zicht- en geluidswaarnemingen, uitwerpselen, nesten, krabsporen en pootafdrukken etc. Tijdens het onderzoek is van de volgende hulpmiddelen gebruik gemaakt:

- verrekijker;
- camera;
- zaklamp.

[2]

Vervolgens is een literatuurstudie uitgevoerd. De literatuurstudie richt zich op bekende (verspreidings) gegevens die relevant zijn voor het voorkomen van beschermde flora- en fauna op de locatie (Wet natuurbescherming). De gegevens over voorkomen van beschermde flora- en fauna zijn te vinden in onder meer soortgroepen atlanten en internet. Ook zijn de gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna geraadpleegd.

[3]

Aan de hand van de gegevens uit de literatuurstudie en het veldbezoek kan een inschatting gemaakt worden welke beschermde flora en fauna in het plangebied of in de nabijheid van het plangebied aanwezig zijn. Vervolgens kan met deze gegevens een inschatting worden gemaakt wat de invloed van de voorgenomen ingreep is op de gevonden natuurwaarden.

[4]

Uiteindelijk wordt getoetst of de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden. Aanvullend worden een aantal bondige adviezen gegeven die betrekking hebben op de te volgen procedures en handelingen. Bijvoorbeeld over het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing.

3 WETTELIJK KADER

In dit hoofdstuk wordt kort de Wet natuurbescherming beschreven en de toepassing op de bescherming van soorten.

3.1 WET NATUURBESCHERMING

Doelstelling van de Wet natuurbescherming in het kader van soortbescherming is het beschermen en ontwikkelen van natuur, mede vanwege de intrinsieke waarden, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan valt onder de bevoegdheid van de provincie. Daarnaast erkent de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn: de erkenning van de intrinsieke waarde van het in het wild levende dier. Deze erkenning is terug te vinden in de zorgplicht.

3.1.1 Zorgplicht

Voor alle flora en fauna die in het wild voorkomen geldt een algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen met betrekking tot in het wild levende flora en fauna en het leefgebied van deze flora en fauna. Voor de uitvoer van handelingen (bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen) betekent dit dat voorafgaand aan de uitvoer er inzicht moet zijn in de aanwezige flora en fauna en wat het effect van de handelingen is op de aanwezige flora en fauna. Negatieve effecten op de aanwezige flora en fauna moeten in alle gevallen tot het minimale worden beperkt, ook als er een vrijstelling is voor bepaalde soorten, of als een ontheffing is verleend.

3.1.2 Beschermingsregimes

De Wet natuurbescherming kent verschillende beschermingsregimes. Er is een apart beschermingsregime voor soorten die vallen onder de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten die vallen onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bonn en het Verdrag van Bern. Daarnaast is er een apart beschermingsregime voor soorten die vanuit een nationaal belang beschermd worden. Elk beschermingsregime kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten aan ontheffingen of vrijstellingen. De verschillende beschermingsregimes zijn in de Wet natuurbescherming vertaald naar de volgende categorieën:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels zijn beschermd onder het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn ^(paragraaf 3.1);
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt ^(paragraaf 3.2);
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal belang bescherming behoeven ^(paragraaf 3.3).

Categorie 1 (§ 3.1)	Categorie 2 (§ 3.2)	Categorie 3 (§ 3.3)
<i>Art 3.1 lid 1</i> Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	<i>Art 3.5 lid 1</i> Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	<i>Art 3.10 lid 1a</i> Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
<i>Art 3.1 lid 2</i> Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	<i>Art 3.5 lid 4</i> Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	<i>Art 3.10 lid 1b</i> Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
<i>Art 3.1 lid 3</i> Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	<i>Art. 3.5 lid 3</i> Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	
<i>Art 3.1 lid 4 en lid 5</i> Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	<i>Art 3.5 lid 2</i> Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	
	<i>Art 3.5 lid 5</i> Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	<i>Art 3.10 lid 1c</i> Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Tabel met een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime.

3.1.3 Ontheffingen en vrijstellingen

Het is mogelijk om in bepaalde gevallen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming middels een ontheffing of vrijstelling te ontwijken. Om in aanmerking te komen voor een ontheffing of vrijstelling moet aan drie eisen/criteria worden voldaan:

- Er is geen andere bevredigende oplossing voorhanden om overtreding van een verbodsartikel te voorkomen;
- De handelingen worden uitgevoerd in het kader van een wettelijk belang. Voorbeelden van dergelijke belangen zijn ruimtelijke ontwikkeling, bestendig beheer en volksgezondheid;
- De handelingen als geheel mogen geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van een soort.

4 RESULTATEN

4.1 SOORTBESCHERMING

4.1.1 Flora

Het onderzoeksgebied bestaat uit een bouwrijp gemaakt terrein dat al enige tijd braak ligt. Op het terrein is een pioniersvegetatie ontwikkeld. Rond de randen van het onderzoeksgebied, die niet/minder gemaaid zijn, is een ruigte ontstaan met onder meer schietwilg, riet en ruigte kruiden. Het grootste deel van het onderzoeksgebied is begroeid met een vegetatie kenmerkend voor voedselrijke, geroerde grond. In het onderzoeksgebied zijn ook zandige plekken aanwezig begroeid met pioniersvegetatie kenmerkend voor droge, arme zandgronden, begroeid met onder meer akkerscherm, klaver soorten, weegbree soorten en wouw. Tijdens het veldonderzoek werden geen sporen van beschermde flora aangetroffen. In het plangebied is geen voor beschermde flora geschikte standplaats aanwezig. De aanwezigheid van beschermde flora, in het onderzoeksgebied, kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.1.2 Amfibieën, vissen en reptielen

Het onderzoeksgebied bestaat uit een bouwrijp gemaakt terrein dat al enige tijd braak ligt. Het terrein wordt periodiek gemaaid enkel aan de randen is meerjarige ruigtevegetatie ontwikkeld. Tijdens het bouwrijp maken is het onderzoeksgebied opgehoogd. Hierdoor is het onderzoeksgebied tamelijk droog en zandig. Op de grens van het onderzoeksgebied met voormalige manege Hillegom is een smalle, beschoeide watergang aanwezig. Deze watergang valt ook binnen het onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied vormt geen leefgebied voor beschermde amfibieën en reptielen, waaronder voor de rugstreeppad. In 2018 is een vervolgonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van de rugstreeppad in de omgeving van de voormalige manege Hillegom (Jansen & Jansen, 2018). Tijdens dit onderzoek is ook het onderzoeksgebied onderzocht. Hierbij werden geen rugstreeppadden of andere beschermde amfibieën of reptielen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Ook voor andere beschermde amfibieën en reptielen kan het redelijkerwijs worden uitgesloten dat het plangebied onderdeel vormt van essentieel leefgebied. Dit door fysieke ongeschiktheid van het onderzoeksgebied (ontbreken van geschikt water, takhopen, geschikte zon plekken en fysiek geïsoleerde ligging) en doordat het verspreidingsgebied van beschermde soorten niet samenvalt met het onderzoeksgebied (o.a. ringslang, hazelworm en heikikker). Naast de aanwezigheid van beschermde amfibieën en reptielen, kan ook de aanwezigheid van beschermde vissen, in het onderzoeksgebied, redelijkerwijs worden uitgesloten. Dit door fysieke ongeschiktheid van het onderzoeksgebied en doordat het verspreidingsgebied van beschermde soorten niet samenvalt met het onderzoeksgebied (o.a. voor de grote modderkruiper).

Wel is het aannemelijk dat in de watergang binnen het onderzoeksgebied algemene vissoorten aanwezig zijn. Daarnaast is het mogelijk dat algemene amfibieën, zoals de gewone pad, het plangebied met regelmaat doorkruisen.

4.1.3 Vogels

Tijdens het veldonderzoek is het onderzoeksgebied onderzocht op sporen en aanwijzingen voor verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde verblijfplaatsen. Sporen of andere aanwijzingen voor de aanwezigheid van jaarrond beschermde verblijfplaatsen werden hierbij niet aan-

getroffen. Het onderzoeksgebied bestaat uit een gemaaid braakliggend terrein, met randen met een meerjarige ruigtevegetatie. In het plangebied zijn geen voor vogels met jaarrond beschermde verblijfplaatsen geschikte bomen of gebouwen met spleten of gaten aanwezig. Ook wandelen er dagelijks mensen met (loslopende) honden in het onderzoeksgebied. Gezien deze gegevens kan geconcludeerd worden dat het onderzoeksgebied fysiek ongeschikt is als vestigingsplaats voor vogels met jaarrond beschermde verblijfplaatsen (jaarrond beschermde verblijfplaatsen zijn vaak tamelijk verstoringgevoelig en zijn vrijwel uitsluitend gekoppeld aan gebouwen of bomen). Wel is het mogelijk dat algemene ruigtevogels, tijdens het broedseizoen, verblijfplaatsen maken in de randen met hogere vegetatie.

4.1.4 Zoogdieren

Tijdens het veldonderzoek is het onderzoeksgebied onderzocht op sporen en aanwijzingen voor de aanwezigheid van jaarrond beschermde verblijfplaatsen van zoogdieren. Hierbij was specifiek aandacht voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Sporen of aanwijzingen voor verblijfplaatsen van vleermuizen werden hierbij niet aangetroffen. Door het ontbreken van geschikte bomen met holten, of bebouwing is het onderzoeksgebied ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Voor de sloop van de voormalige manege Hillegom, die naast het onderzoeksgebied ligt, is in 2018 een vleermuizenonderzoek uitgevoerd (Jansen & Jansen 2018). Uit dit onderzoek komt naar voren dat het onderzoeksgebied geen specifieke functie heeft als foerageergebied voor vleermuizen. Wel komt uit dit onderzoek naar voren dat de Weerlanervaart door vleermuizen gebruikt wordt als vlieg- en foerageerroute. Doordat de geplande bebouwing op ruime afstand blijft van de Weerlanervaart, is het niet de verwachting dat de voorgenomen ingreep wezenlijke invloed heeft op deze vlieg- en foerageerroute. Wel is het belangrijk dat terughoudend omgegaan wordt met de toepassing van verlichting in de strook langs de Weerlanervaart. Er mag hier niet meer verlichting worden toegepast dan strikt noodzakelijk.

Naast beschermde functies van vleermuizen zijn ook geen andere (beschermde) functies van zoogdieren (waaronder van marterachtigen) te verwachten in het onderzoeksgebied. Dit door het ontbreken van sporen tijdens het veldonderzoek en door de relatieve ongeschiktheid van het onderzoeksgebied (onder meer door frequente recreatie met loslopende honden).

Op basis van gegevens uit de database van de Nationale Databank Flora en Fauna, literatuurstudie, geschiktheid van het plangebied en ervaringen van de onderzoeker is de onderstaande matrix ingevuld (zie tabel 1).

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Voeragegebied
Gewone dwergvleermuis						
Ruige dwergvleermuis						
Rosse vleermuis						
Laatvlieger						
Gewone grootoorvleermuis						
Watervleermuis					( )	
Meervleermuis					( )	
Baardvleermuis						
					Komt potentieel voor	
					Geen negatief effect te verwachten	
					Wel negatief effect te verwachten	

Tabel 1: Matrix mogelijk voorkomende vleermuizen in/nabij het onderzoeksgebied.

4.1.5 Libellen en dagvlinder

In het plangebied komen geen voedselarm water of voor libellen en vlinders geschikte vegetaties voor. De aanwezigheid van (beschermde) libellen en dagvlinders kan dan ook redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.1.6 Overige ongewervelden

In het plangebied ontbreekt voor overige (beschermde) ongewervelden geschikt leefgebied. De aanwezigheid van overige ongewervelden kan dan ook redelijkerwijs worden uitgesloten.

5 INGREEP

Jansen & Jansen Groenadviesbureau is door een opdrachtgever gevraagd om een quickscan flora en fauna uit te voeren ten behoeve van de ontwikkeling van de laatste fase van de nieuwe woonwijk Vossepolder in Hillegom. Het voornemen is om in deze laatste planfase 41 woningen te realiseren in het gebied dat globaal begrenst wordt door de Weerlaan in het westen en de Weerlanervaart in het noorden. Het voormalige terrein van manege Hillegom maakt onderdeel uit van het plangebied. Omdat voor dit gebied recent een quickscan uitgevoerd is, is dit deel van het plangebied, in deze quickscan niet onderzocht.

Globaal worden in het onderzoeksgebied de volgende ingrepen uitgevoerd (zie ook figuur 5.1):

- Het verwijderen van de vegetatie;
- Het dempen van een watergang;
- Het realiseren van infrastructuur;
- Het realiseren van een nieuwe watergang;
- Het realiseren van 12 woningen (exclusief de woningen die gebouwd zullen worden op het voormalige manegeterrein, hier worden nog eens 29 woningen gebouwd);
- Het realiseren van tuinen rond de nieuwe woningen.

Figuur 5.1: Kaart van het plangebied in de toekomstige situatie. Het plangebied is geel omlijnd (bron kaart: Gemeente Hillegom).

6 TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING

Op basis van de resultaten van deze quickscan en de te verwachten effecten van de ingreep is een toetsing aan de Wet natuurbescherming uitgevoerd. Hierdoor is duidelijk geworden voor welke soorten mogelijk een negatief effect optreedt en of hiervoor aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming vereist is.

6.1 SOORTBESCHERMING

Op basis van de resultaten van deze quickscan en de te verwachten effecten van de ingreep is duidelijk geworden dat het redelijkerwijs uitgesloten kan worden dat met de uitvoer van de voorgenomen ontwikkeling vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels, zoogdieren, beschermde standplaatsen van planten of andere beschermde functies/waarden verloren gaan. Het is niet noodzakelijk om een naderonderzoek dan wel een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wet natuurbescherming. De werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd conform de projectplanning.

Wel moet er rekening gehouden worden met de aanwezigheid van verblijfplaatsen van algemene broedvogels in de ruigtevegetatie langs de randen van het onderzoeksgebied. Actieve nesten van vogels zijn altijd beschermd door de Wet natuurbescherming.

Daarnaast moet rekening gehouden worden met de in de watergang aanwezige algemene vis- en amfibiesoorten (o.a. bruine kikker). Hoewel voor de verwachte soorten op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt, is het noodzakelijk om de algemene zorgplicht in acht te nemen. Dit wil zeggen dat al het mogelijk gedaan moet worden om het doden en verwonden van individuen te voorkomen. Aan deze zorgplicht kan invulling worden gegeven door de watergang op een vis- en amfibievriendelijke manier te dempen, buiten de gevoelige periode van voortplanting en winterrust.

7 CONCLUSIE & ADVIES

7.1 CONCLUSIE

- Overtreding van de Wet natuurbescherming kan redelijkerwijs worden uitgesloten;
- De werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd conform de projectplanning*;
- *Wel moet er rekening gehouden worden met de aanwezigheid van verblijfplaatsen van algemene broedvogels in de ruigtevegetatie langs de randen van het onderzoeksgebied. Actieve nesten van vogels zijn altijd beschermd door de Wet natuurbescherming. Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen wordt aangeraden om de rooi- en kapwerkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen. Als het toch noodzakelijk is om deze werkzaamheden uit te voeren tijdens het broedseizoen, dan dient daags voor aanvang van de werkzaamheden het werkgebied te worden gecontroleerd op de aanwezigheid van actieve nesten;
- Daarnaast moet rekening gehouden met de vlieg- en foerageerroute van de gewone dwergvleermuis langs de Weerlanervaart. De strook langs de Weerlanervaart heeft de bestemming Groen. Hierin is onder andere realisatie van groen- en speelvoorzieningen en langzaamverkeerverbindingen mogelijk. Het is belangrijk dat niet meer verlichting wordt toegepast dan strikt noodzakelijk. Indien het noodzakelijk is verlichting aan te brengen moet deze vleermuisvriendelijk worden uitgevoerd. De lichtbundel moet geconvergeerd en verticaal naar beneden gericht zijn en worden uitgevoerd in een vleermuisvriendelijke verlichtingskleur, bijvoorbeeld met amber. De verlichting moet zodanig worden aangebracht dat deze niet uitstraalt op de watergang, zodat deze gebruikt kan blijven worden als vliegroute en foerageergebied;
- *Tot slot moet rekening gehouden worden met de in de watergang aanwezige algemene vis- en amfibiesoorten (o.a. bruine kikker). De watergang dient op een vis- en amfibievriendelijke manier gedempt te worden, buiten de gevoelige periode van voortplanting en winterrust. Bij voorkeur dient dit dempen te worden begeleid door een ter zake kundige op het gebied van diervriendelijk dempen van watergangen. Globaal bestaat het diervriendelijk dempen uit de volgende stappen:
  1. Afdammen van de watergang;
  2. Afvissen van de watergang (kan hier met netten);
  3. Uitpompen, of uitscheppen van het water naar een naastgelegen watergang;
  4. Opnieuw afvissen van de watergang (watergang heeft nu een maximale diepte van 15 cm);
  5. Voorzichtig baggeren van de sloot en slib uitspreiden over de oever, de overgebleven vissen en amfibieën worden hierbij verzameld;
  6. Alle gevonden fauna wordt in een tijdelijke opvangbak gedaan;
  7. De gevonden fauna wordt uitgezet in een naastgelegen, soortgelijke watergang;
  8. De sloot wordt kort hierop gedempt.

LITERATUUR:

LITERATUUR

- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., V. van Laar, C. Smeenk, & J.B.M. Thissen, 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers, 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Vogelbescherming Nederland 2004. *Rode Lijst Nederlandse broedvogels*.
- Gedragscode Ruimtelijke ontwikkeling & inrichting, Vereniging Stadswerk Nederland, Vakgroep Groen, Natuur en Landschap, 2011-2015.
- Vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Kennisdocument soortenbescherming, BIJ12, Provincies.

WEBSITES

- www.floron.nl
- www.ravon.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx
- www.florafaanawet.stowa.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE 1

Overzichtskaart/projectgebied

QUICKSCAN	
Themakaart:	projectgebied blad 1/1
Datum:	25-03-2019
Schaal:	n.v.t.
Formaat:	A3
 Jansen&Jansen groenadviesbureau	

BIJLAGE 2

Foto impressie van het plangebied

Overzicht

De watergang.

Ruigtevegetatie langs de randen van het onderzoeksgebied.

De dijk langs de Weerlanervaart, die het onderzoeksgebied begrenst aan de noordzijde.

'Groene Specialisten in het Planproces'

Jansen&Jansen
groenadviesbureau

Contact

JANSEN&JANSEN groenadviesbureau
Veldijk 7a, Holten
www.groenadviseurs.nl